

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonius Dialogus. Activs Dialogus. Aegidius
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

De Ironicis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

hunc procul dubio turpiorem, Mendaces enim omnes ab electione exire, atque ab habitu, & qui ostentatores ut uani mendacio laetentur, & qui honore & gloria capiantur, uelimi quod inter alios uideri excelle re, quicquid item pecunias inhinent, reisq; domesticae compediunt, utque sibi profinet, ac suis. Confusse autem ea sibi affingere, que laterae quidem posse, eaque haud palam fieri arbitrentur, ut qui cum est medicina, aut diuinatione aliquid modo attigerint, & medendi tamen, & diuinandi maximam se peritiam assecutos gloriantur, profitenturque ea se tenere, que sunt earum artium abditissima, deque se ipsis magna cum ostentatione, ac iactantia praedicanter.

De Ironicis.

De Ironicis uero ac dissimulatoribus haec sentit. Esse ex ipsis qui minora defere, rebusque suis dicant, aut ea prorsus insufficientur, ac dissimulent, in quibus idem ipsis praestent, sintque ea praelara admodum, ac magis magisque nobilitata, nullo modo tamen emolumenti causa, aut pecuniae, uerum ut insolentiam deuident, ac tumorem. cuiusmodi fuisse solem refert. Esse item alios, qui parua ac minuta quaedam, ea tamen plane cognita dissimulantes, dum minimis quibusdam est rebus sine eleuandis, sine dissimulandis laudem aucipantur, ex eo contemptibiles fieri, esseque despiciendos. Quin etiam hanc ipsam interdum Ironiam, ostentationem prorsus esse quandam iudicat, qualem fuisse Lacedaemoniorum uestitum dicat. Etenim ut excedentem arrogationem, sic attenuationem nimiam, ad ostentationem esse referendam. Itaque modeste qui utantur Ironia in ipsis que manifesta sint, atque in promptu, urbanos eos uideri, gratiamque quandam inter ciues promereri, indeque incundos esse, atque admodum gratos. Quod autem ostentatio ipsa turpior per se sit, ac uiro probo indignior, inde Ostentatores, quique ea simulant, que nullo modo insint, idque contendunt, ut inesse credi ea uelineat, atque ultra uerum sequuntur, resque uerbis magnificant, atque extollunt suas, que qui Ironici sunt, suaque dissimulater insciatur, aut ea deducunt. Veracibus utique magis aduersari. Atque haec quidem in hanc traduntur sententia a Peripateticis se etae constitutore. Nos uero institutu nostru secuti, in his ipsis diffusius uersabimur, magisque aliquando explorante, et aliud esse Simulare dicimus, aliud Dissimulare. Simulamus enim que nullo modo uera sunt, queque ipsi nec fecerimus, nec dixerimus, queque nec seruare in aio habeamus. Contra dissimulamus que ipsa quidem dicta, aut facta sint, perinde ac nec dicta fuerint, nec facta, aut non quemadmodum, quoque animo, consilio uel aut fecerimus, aut dixerimus. Qua ratione Sallustius Catilinam cuiusque rei simulator est esse dixit, ac dissimulato-

DE SERMONE

rem. Cum tamen et simulare, et dissimulare nonnunquam prudenter uero sit permisum, ut qui
spem uultu simulat, premit altum corde dolorem.
Singula enim ad finem sunt ipsum referenda. Sed hac nos in parte de simulatione, ac dissimulatione illa loquimur, quae mendacium refertur etat, utq; ementiendo fallat, recedaq; a ueritate profitenda. Itaq; Si simulatores ostentatorum necessarij sunt, atq; affines, Dissimulatores Ironicorum. Simulant namq; Ostentatores. Dissimulant Ironici. Alteri affingunt, ementiuunt, arcessunt, quae non sunt simulantes, alteri subtrahunt, minuunt, inficiantur, uerum ipsum dissimulantes. Vt cunq; tamen se res habeat, diuersum est uirisq; consilium. Illi enim q; querunt, ea id ratione assequi uolunt, ut fingant et uultum, et uerba, et consilia, et res ipsas, nonnunquam tristitiam, dolorem, lacrimas, aut contra hilaritatem, laetitiam, uoluptatem, hi quae uera sunt, ut aut omnino insufficientur, aut plurimum illis demandant.

De quatuor generibus Ostentatorum.

Triplex est igitur Ostentatorum (ut dictum est) genus, qui in simulationibus uersantur, alijs enim sunt quibus mendacium sit ipsum, mentiri auctamentum. quo in uitio plane regnat uanitas. Alij quibus ea re proposita sit honoris, famae uero consecutio. ostentant enim seq; , et sua, quo honores, magistratus, dignitates, sacerdotia assequuntur. quod studium non uacat ambitione. Sunt qui ampliandae rei familiariae, hacten ratione dent operam. quod uitium ab auaritia dicit ortum. Sed nec uerebimur quartum quoddam ijs genus adiuvare hominum illorum, qui cum dissensionibus gaudeant, ac discordijs, partim affingendo ueris falsa, partim subtrahendo, ac nunc demendo, nunc accumulando, aut dicta, factaq; ipsa interpretando perperam, id agunt, ut ciues interfice committant, serantq; odia, atq; inimicitias. Qui morbus ad naturae prauitatem, morumq; peruersitatem est omnino referendus. Quae enim ciuii in congregacione, hominumq; societate maior accidere pestis potest, quando ad eam colendam cum instituti a natura simus, contra ad euertendam arte hac, fingendiq;, ac fallendi studijs innitimus? Hos commissores Latino, et suo uerbo uocare possumus, uitumq; ipsum Commissionem. Quin horum quidem est numero alijs propositum est hac uia, atq; his artibus magnos fesse, ac potentes, aliorum est contentionijs, ac dissidijs facere, dum et miscent, et interturbant omnia. Quod malum Romae latius se diffudit, Pompeij maxime ac Cesaris, item Antonij, atq; Octauij tempestatibus. Alijs uero nullum omnino pro